

V Bruseli 10. júla 2023
(OR. en)

11695/23

Medziinštitucionálne spisy:
2023/0228(COD)
2023/0227(COD)

AGRI 388
AGRILEG 130
SEMENCES 32
PHYTOSAN 44
FORETS 84
CODEC 1336
IA 176

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	6. júla 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2023) 415 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU <i>Sprievodný dokument</i> k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o výrobe a uvádzaní rastlinného množiteľského materiálu na trh v Únii, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, (EÚ) 2017/625 a (EÚ) 2018/848 a o zrušení smerníc Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 68/193/EHS, 2002/53/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES, 2002/57/ES, 2008/72/ES a 2008/90/ES (nariadenie o rastlinnom množiteľskom materiáli) a k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o produkcii a uvádzaní lesného reprodukčného materiálu na trh a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 a (EÚ) 2017/625 a zrušení smernice Rady 1999/105/ES (nariadenie o lesnom reprodukčnom materiáli)

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2023) 415 final.

Príloha: SWD(2023) 415 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 5. 7. 2023
SWD(2023) 415 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Zhrnutie správy o posúdení vplyvu

Sprievodný dokument

k návrhu nariadenia

Európskeho parlamentu a Rady o výrobe a uvádzaní rastlinného množiteľského materiálu na trh v Únii, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, (EÚ) 2017/625 a (EÚ) 2018/848 a o zrušení smerníc Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 68/193/EHS, 2002/53/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES, 2002/57/ES, 2008/72/ES a 2008/90/ES (nariadenie o rastlinnom množiteľskom materiáli)

a

k návrhu nariadenia

Európskeho parlamentu a Rady o produkcii a uvádzaní lesného reprodukčného materiálu na trh a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 a (EÚ) 2017/625 a zrušení smernice Rady 1999/105/ES (nariadenie o lesnom reprodukčnom materiáli)

{COM(2023) 414 final} - {SEC(2023) 414 final} - {SWD(2023) 410 final} -
{SWD(2023) 414 final}

1. Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?

Právne predpisy EÚ o uvádzaní rastlinného množiteľského materiálu a lesného reprodukčného materiálu (RMM/LRM) na trh sú v platnosti od roku 1966. Následné zmeny viedli ku komplexnému právnemu rámcu, ktorý nie je plne zosúladený s úzko súvisiacimi politikami (zdravie rastlín, úradné kontroly a ekologická poľnohospodárska výroba). Vykonávanie, a teda aj podmienky pre prevádzkovateľov sa v jednotlivých členských štátoch líšia, keďže aspekty právnych predpisov ponechávajú priestor na výklad. Vnútroštátne postupy boli prijaté v prípade, ak sa v rámci právnych predpisov včas nesledoval nový vývoj vo vede a technike (inovatívne výrobné procesy, biomolekulárne techniky, digitálne riešenia).

Vzhľadom na počiatočné zameranie právnych predpisov na produktivitu existujú obmedzené prostriedky na riešenie problémov udržateľnosti, adaptácie na zmenu klímy a biodiverzity. Posúdenie nových odrôd z hľadiska vlastností, ktoré môžu prispieť k udržateľnej výrobe, je obmedzené. Pravidlá prístupu na trh sú obmedzujúce pre ekologické odrody a odrody na zachovanie genofondu a činnosti, ktoré môžu prispieť ku genetickej diverzite pestovaných plodín a pokryť špecifické miestne potreby (napr. krátke dodávateľské reťazce). LRM sa v súčasných právnych predpisoch o LRM vymedzuje vo vzťahu k jeho významu pre potreby lesného hospodárstva v celej Únii alebo jej časti, stále však nie sú jasné potreby lesného hospodárstva, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti právnych predpisov. Neriešia sa čoraz väčšie ťažkosti s dodávkami LRM v dôsledku meniacich sa klimatických podmienok a pravidiel týkajúce sa informácií, ktoré sa majú poskytovať používateľom LRM, sú nejasné, čo vedie k riziku, že sa pri zalesňovaní a obnove lesov použije nevhodný LRM.

Čo by sa malo dosiahnuť?

Iniciatívou by sa mala zabezpečiť vysoká kvalita a diverzita výberu RMM/LRM pre všetky typy používateľov a mali by sa zabezpečiť rovnaké podmienky pre prevádzkovateľov v celej EÚ. Mala by prispieť k stabilite výnosov poľnohospodárskej výroby a produktivity lesných ekosystémov v súčasných a budúcich predpokladaných klimatických podmienkach. Prostredníctvom iniciatívy by sa mali zosúladiť úradné kontroly, zlepšiť súlad s právnymi predpismi o zdraví rastlín a umožniť prijatie nového vedeckého a technického vývoja. Napokon by sa mala uľahčiť registrácia ekologických odrôd a podporiť zachovanie a udržateľné využívanie rastlinných a lesných genetických zdrojov.

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?

Neobmedzené uvádzanie RMM/LRM na trh v celej EÚ je nevyhnutné na riešenie cezhraničných problémov, ako je potreba udržateľnej výroby na zaistenie potravinovej bezpečnosti a udržateľného obhospodarovania lesov a obnovy lesných ekosystémov. V dôsledku súčasnej geopolitickej situácie a energetickej krízy sa význam tohto obchodovania ešte zvýšil. Prístup RMM/LRM na trh závisí od preskúmaní a inšpekcií zo strany príslušných vnútroštátnych orgánov. Na základe spoločných pravidiel EÚ sa zabezpečuje kvalita RMM/LRM a otvorená a spravodlivá hospodárska súťaž na jednotnom trhu. Bez nich by namiesto jedného systému fungovalo 27 systémov, čo by bránilo pohybu, narúšalo hospodársku súťaž a zvyšovalo finančnú záťaž pre prevádzkovateľov a orgány.

2. Riešenia

Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná?

Posudzovali sa tri možnosti, od jednej s najvyššou flexibilitou (možnosť 1) po jednu s najvyššou harmonizáciou s cieľom minimalizovať rozdiely vo vykonávaní právnych predpisov (možnosť 3), pričom možnosť 2 vyvažovala potrebu flexibility s vyšším stupňom harmonizácie na prekonanie problémov vyplývajúcich z rozdielných výkladov.

Horizontálne prvky všetkých možností: 1. zjednodušenie administratívnych postupov a flexibilnejší proces rozhodovania; 2. zjednodušenie pravidiel pre ekologické odrody a odrody na zachovanie genofondu; 3. zosúladenie s právnymi predpismi v oblasti zdravia rastlín.

Možnosť 1 – Najvyššia flexibilita: Možnosťou 1 sa stanovujú minimálne požiadavky na úradné kontroly RMM/LRM, ale bez ich prepojenia s nariadením o úradných kontrolách. Prijímajú sa usmernenia o využívaní inovatívnych výrobných procesov, biomolekulárnych techník a digitálnych riešení. Posilňuje sa existujúce posudzovanie nových odrôd poľnohospodárskych druhov rastlín z hľadiska vlastností prispievajúcich k udržateľnej výrobe. Pre zeleninu a ovocné dreviny sa zavádza dobrovoľné posúdenie. Z rozsahu pôsobnosti právnych predpisov sú vyňaté činnosti sietí na zachovanie osív, predaj osiva amatérskym záhradkárom a naturálna výmena osiva medzi poľnohospodármi s cieľom stimulovať zvýšenie genetickej diverzity RMM. Právne predpisy o LRM sa vzťahujú len na výrobu na „účely lesného hospodárstva“, aby sa zabezpečila dostupnosť vysokokvalitného LRM na zalesňovanie/obnovu lesa. Požiadavky na udržateľnosť sa rozširujú na nižšie kategórie LRM. Zavádzajú sa usmernenia o plánovaní pre prípad nepredvídaných udalostí v súvislosti s veľkým nedostatkom LRM v prípade extrémnych prejavov počasia a katastrof.

Možnosť 2 – Vyváženie flexibility a harmonizácie (uprednostňovaná možnosť): Možnosťou 2 sa začleňujú úradné kontroly RMM/LRM do rozsahu pôsobnosti nariadenia o úradných kontrolách, ale so zjednodušenými dovoznými kontrolami na vhodných miestach v rámci EÚ, aby sa zabezpečilo cielenejšie a efektívnejšie presadzovanie existujúcich pravidiel. Do právnych predpisov sa zahrňajú základné zásady využívania inovatívnych výrobných procesov, biomolekulárnych techník a digitálnych riešení. Posúdenie nových odrôd z hľadiska vlastností prispievajúcich k udržateľnej výrobe sa stáva požiadavkou pre všetky skupiny plodín, ale členské štáty ho môžu flexibilne vykonávať podľa vlastných agroekologických podmienok. Činnosti sietí na zachovanie osív, predaj osiva amatérskym záhradkárom a naturálna výmena osiva medzi poľnohospodármi podliehajú miernejším pravidlám s cieľom stimulovať zvýšenie genetickej diverzity RMM, ale aj s cieľom zaručiť minimálnu kvalitu. Právne predpisy o LRM sa vzťahujú na výrobu na účely „lesného hospodárstva“ a „iných odvetví ako lesného hospodárstva“ s cieľom zvýšiť kvalitu LRM nad rámec zalesňovania/umelej obnovy lesa. Požiadavky na udržateľnosť sa rozširujú na nižšie kategórie LRM. Zavádzajú sa všeobecné právne usmernenia o plánovaní pre prípad nepredvídaných udalostí v súvislosti s veľkým nedostatkom LRM v prípade extrémnych prejavov počasia a katastrof.

Možnosť 3 – Najvyššia harmonizácia: Možnosťou 3 sa začleňujú úradné kontroly RMM/LRM do rozsahu pôsobnosti nariadenia o úradných kontrolách s prísnejšími

dovoznými kontrolami na hraničných kontrolných staniciach, čo si vyžaduje osobitnú dovoznú dokumentáciu na posilnenie a úplnú harmonizáciu presadzovania. Do právnych predpisov sa zahŕňajú podrobné a záväzné pravidlá využívania inovatívnych výrobných procesov, biomolekulárnych techník a digitálnych riešení. Posúdenie nových odrôd z hľadiska vlastností prispievajúcich k udržateľnej výrobe sa stáva požiadavkou pre všetky plodiny s podrobnými a harmonizovanými požiadavkami a metodikami pre všetky členské štáty. Činnosti sietí na zachovanie osív, predaj osiva amatérskym záhradkárom a naturálna výmena osiva medzi poľnohospodármi podliehajú všeobecným požiadavkám právnych predpisov týkajúcich sa RMM, aby sa dosiahli jednotné pravidlá pre všetky segmenty trhu. Právne predpisy o LRM sa vzťahujú na výrobu na účely „lesného hospodárstva“ a „iných odvetví ako lesného hospodárstva“ s cieľom zvýšiť kvalitu LRM nad rámec zalesňovania/umelej obnovy lesa. Požiadavky na udržateľnosť sa rozširujú na nižšie kategórie LRM a vzťahujú sa na ne harmonizované pravidlá. Zavádzajú sa všeobecné pravidlá plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí s cieľom pripraviť sa na veľký nedostatok LRM v prípade extrémnych prejavov počasia a katastrof.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Existuje celková podpora zachovania súčasného regulačného systému pre RMM/LRM a jeho dvoch základných pilierov registrácie odrôd/základného materiálu (zdroja reprodukčného materiálu) a certifikácie RMM/LRM (systém na zabezpečenie identity, kvality a zdravia RMM/LRM). Existuje aj rozsiahla podpora výnimiek, ktoré sa považujú za potrebné na splnenie cieľov súvisiacich so zachovaním a udržateľným využívaním rastlinných genetických zdrojov a ekologickej poľnohospodárskej výroby. Názory na rozsah výnimiek sa rôznia. Občania a organizácie občianskej spoločnosti požadujú úplné vyňatie činností súvisiacich so zachovaním a udržateľným využívaním rastlinných genetických zdrojov z rozsahu pôsobnosti právnych predpisov. Väčšina zainteresovaných strán v odvetví a príslušných vnútroštátnych orgánov súhlasí s výnimkami, ale žiadajú, aby bola zabezpečená kvalita a zdravie, zatiaľ čo menšina sa domnieva, že akékoľvek výnimky by mali byť obmedzené. Podporuje sa väčšie zameranie na udržateľnosť, ale je potrebné zachovať flexibilitu pri riešení rôznych podmienok v rámci EÚ. Zainteresované strany a príslušné vnútroštátne orgány sú však znepokojené výslednými nákladmi v súvislosti so zavedením posúdení udržateľnosti ovocných drevín a zeleniny. Organizácie občianskej spoločnosti zdôrazňujú prínos ochranných činností a ekologickej poľnohospodárskej výroby k cieľom v oblasti udržateľnosti. Existuje celková zhoda, že: harmonizácia úradných kontrol je potrebná, nemala by však viesť k zvýšeniu administratívnej záťaže; používanie biomolekulárnych techník a digitálnych riešení bude mať výhody, malo by však byť dobrovoľné; a právne predpisy o LRM musia zostať oddelené od právnych predpisov o RMM. Zainteresované strany vyjadrili rôzne názory na účely, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti súčasných právnych predpisov o LRM. Možnosť 2 najlepšie reaguje na názory rôznych zainteresovaných strán.

3. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti?

Uprednostňovanou možnosťou sa pre prevádzkovateľov a príslušné vnútroštátne orgány zabezpečí zvýšenie efektívnosti prostredníctvom rozšírených možností pre prevádzkovateľov vykonávať činnosti pod úradným dohľadom, harmonizácie s právnymi predpismi o zdraví rastlín, zavedenia úradných kontrol založených na riziku a možnosti využívať biomolekulárne techniky a digitálne riešenia v registračných a certifikačných systémoch. Povinné sprísnenie

požiadaviek na udržateľnosť v kombinácii s flexibilitou pri prispôbovaní sa miestnym agroekologickým podmienkam prispeje k udržateľnejšej agropotravinárskej výrobe a potravinovej bezpečnosti, keďže odrody vhodnejšie pre meniace sa agroklimatické podmienky budú mať stabilnejšie výnosy. Odrody s odolnosťou/toleranciou voči chorobám budú mať pozitívny vplyv na životné prostredie, pretože môžu znížiť potrebu prípravkov na ochranu rastlín. LRM so zlepšenými vlastnosťami týkajúcimi sa udržateľnosti môže prispieť k adaptácii na už viditeľný vplyv zmeny klímy na lesy a k jeho zmierneniu, čo bude mať významný environmentálny prínos. Zlepší sa pripravenosť na veľký nedostatok LRM v prípade extrémnych výkyvov počasia a katastrof a zníži sa riziko výsadby LRM nízkej kvality. Napokon sa očakávajú prínosy pre zachovanie a udržateľné využívanie rastlinných a lesných genetických zdrojov prostredníctvom osobitných výnimiek spojených s nástrojmi na výsledovateľnosť a zabezpečenie kvality.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť?

Uprednostňovaná možnosť predstavuje pre prevádzkovateľov a príslušné vnútroštátne orgány značné ekonomické náklady v dôsledku potreby dodatočných investícií na vykonanie dodatočných posúdení udržateľnosti. Tieto náklady sú však úmerné cieľom a v strednodobom horizonte budú kompenzované výhodami, ktoré sa majú dosiahnuť z hľadiska udržateľnosti sektora agropotravinárskej výroby a lesného hospodárstva. Iné opatrenia nemajú za následok nové povinnosti pre prevádzkovateľov, ale poskytujú im nové možnosti alebo ľahšie podmienky prístupu na trh.

Aký je vplyv na malé a stredné podniky (MSP)?

Očakáva sa, že MSP využijú systémové zlepšenia a z nich vyplývajúce zvýšenie efektívnosti ako všetky ostatné podniky. Hoci nie je k dispozícii žiadne konkrétne členenie, MSP predstavujú veľkú diverzitu súvisiacich plodín (vysoká úroveň špecializácie na niekoľko plodín alebo širšie portfólio) a zemepisné pokrytie (vnútroštátne trhy, trhy EÚ alebo medzinárodné trhy). Môžu byť aktívne v jednej fáze alebo v niekoľkých fázach semenárskeho odvetvia: šľachtenie rastlín, výroba osiva, úprava osiva a uvádzanie osiva na trh. V závislosti od ich špecifických činností a stupňa inovácie niektoré MSP nemusia byť schopné využiť nové možnosti, ktoré sa majú zaviesť (napr. používanie digitálnych technológií a biomolekulárnych techník), alebo tieto možnosti nemusia byť pre ich činnosti relevantné. Zvýšené požiadavky na udržateľnosť spolu s potrebou preorientovať investície na odrody so zlepšenými vlastnosťami týkajúcimi sa udržateľnosti by mohli mať krátkodobý negatívny vplyv na MSP s malým počtom nových odrôd ročne. Napokon by to boli väčšinou MSP, ktoré by využili opatrenia pre ekologické odrody a odrody na zachovanie genofondu, keďže do takýchto činností sú zapojené väčšinou MSP.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Príslušné vnútroštátne orgány budú musieť s najväčšou pravdepodobnosťou zvýšiť svoju kapacitu, aby mohli presadzovať zvýšené požiadavky na posudzovanie udržateľnosti. Bude sa vyžadovať aj úprava existujúcich postupov a preskupenie zdrojov v súvislosti s úradnými kontrolami a požiadavkami na zdravie rastlín, ale v závislosti od aktuálneho rozdelenia právomocí.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Neočakávajú sa žiadne iné významné vplyvy.

Proporcionalita

Iniciatíva neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov revízie. Vychádza z vnútroštátnych opatrení, ktoré by inak neboli dostatočné na uspokojivé dosiahnutie uvedených cieľov.

4. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Primerané obdobie preskúmania by bolo desať rokov po nadobudnutí účinnosti. To je v súlade s priemerným časom potrebným na vyšľachtenie novej odrody, ako aj s časom potrebným na získanie zmysluplných údajov prostredníctvom ročného monitorovania.